

Sygn. akt V U 852/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO Stanisław Stankiewicz

Protokolant: Bożena Radziusz

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wyrównanie świadczenia

na skutek odwołania Z. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 18 kwietnia 2013 roku

Nr (...) - (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i wznawia Z. P. wypłatę emerytury od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

II. Wniosek Z. P. o zasądzenie odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B..

sygn. akt V U 852/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił uchylecia decyzji z dnia 04 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza Z. P. prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Jako podstawę decyzji powołał przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 04 października 2011 r. na podstawie powołanych przepisów zawiesił ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. Następnie na skutek jej wniosku podjął wypłatę świadczenia od dnia 22 listopada 2012 r. Organ rentowy wyjaśnił, że zarówno w wyroku z 13.11.2012 r. jak i jego uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny nie ustalił daty utraty mocy obowiązywania art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych. W związku z tym, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej należało uznać, iż orzeczenie Trybunału wchodzi w

życie z dniem. ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego dotyczy orzeczenie. W związku z powyższym wyrok ten nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytury w oparciu o powołane przepisy.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona zakwestionowała rozstrzygnięcie organu rentowego. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i nakazanie organowi rentowemu wypłaty należnego świadczenia emerytalnego za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. wraz z należnymi odsetkami.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

Odwołanie Z. P. jest zasadne.

Bezspornym w sprawie było, że decyzją z dnia 23 marca 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej prawo do emerytury od dnia 01 marca 2009 r. Wnioskodawczyni była wówczas zatrudniona w (...) Szpitalu (...) w B.. Decyzją z dnia 04 października 2011 r. organ rentowy- na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - wstrzymał ubezpieczonej wpłatę emerytury z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

Stosownie do treści art. 103a ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2011 r. (dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych) prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Według art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, przepisy ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2011 r. miały zastosowanie poczynając od dnia 1 października 2011 r. Ubezpieczona pracowała i pobierała świadczenie. Od 1.10.2011 r. takie połączenie stało się niemożliwe.

Od 22.12.2012 r.- na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego- nie obowiązuje już art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że w przypadku osób, którym emeryturę przyznano w okresie od 8.01.2009 r. do 31.12.2011 r., a które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury, nie ma podstaw do zawieszenia emerytury.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. wydanym w sprawie K 2/12 orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 r. (Dz. U. 2012/1285).

W związku z powyższym ubezpieczona powinna była w terminie 1 miesiąca od ogłoszenia orzeczenia wnieść o wznowienie postępowania administracyjnego. Uczyniła to 28 listopada 2012 r.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył okresu sprzed publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Obowiązkiem sądu była więc ocena skutków prawnych pod względem czasowym tego orzeczenia. Zgodnie z przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z sentencji wyroku (zob. uchwała z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, wyrok z dnia 9 października 2003 r., I CK 150/02, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 132, wyrok z dnia 29 października 2003 r., III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, uchwała z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005,

nr 4, poz. 61, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 272/03, niepubl., wyrok z dnia 30 września 2004 r., IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, wyrok z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 270/04, niepubl., uchwała z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok z dnia 7 października 2005 r., II CK 756/04, "Monitor Prawniczy" 2005, nr 21, s. 1027, uchwała z dnia 19 maja 2006r., III CZP 26/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 39, wyrok z dnia 14 września 2006 r., III CSK 102/06, niepubl., uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., II CNP 37/07, niepubl., wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 315/07, niepubl., wyrok z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 31108, OSNC- ZD 2009, nr A, poz. 16, wyrok z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 172).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym orzeczono niezgodność z Konstytucją przepisu przejściowego i stwierdzający, że "nowy" przepis ma zastosowanie do stosunków prawnych w całości ukształtowanych na podstawie zdarzeń zaistniałych przed wejścia tego przepisu wywołuje skutek ex tunc, co oznacza, że "nowy" przepis nie ma zastosowania do sytuacji prawnej określonej przepisem, który utracił moc na podstawie orzeczenia Trybunału. W odniesieniu do takiej sytuacji – ze skutkiem wstecznym - "odzyskuje" zatem moc poprzedni stan prawny.

Za takim rozumieniem przemawia sens instytucji wznowienia postępowania. Gdyby nawet przyjmować, że orzeczenie ma skutek ex nunc, to jednolicie - także w doktrynie - przyjmuje się, że do sytuacji wznowienia postępowania, orzeczenie Trybunału ma skutek ex tunc. Jeżeli podstawę wznowienia stanowi oparcie rozstrzygnięcia na akcie normatywnym uznanym następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, rozpatrywanie sprawy powoduje konieczność uwzględnienia innego stanu prawnego w takim zakresie, w jakim wpływa on na orzeczenie wydane w tym postępowaniu.

Wskazany wyrok ma charakter kasatoryjny, tym samym stwierdzenie niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu oznacza jego wyeliminowanie z systemu prawnego. Oceniając skutki wyroku Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011r.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, a tym samym utrata mocy zakwestionowanych w nim przepisów nastąpiła od daty ich uchwalenia.

Wobec powyższego- na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc- Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku, tj. wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. - art. 135 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Wniosek o ustalenie prawa do odsetek został przekazany do rozpoznania organowi rentowemu w trybie art. 477¹⁰ § 2 kpc. Jeżeli ubezpieczony zgłosi nowe żądanie dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Decyzja będąca przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie nie zawiera rozstrzygnięcia o odsetkach.

Pomimo żądania wnioskodawczyni odsetki, jako należność uboczna, nie były przedmiotem rozpoznania organu rentowego, który odniósł się jedynie do należności głównej, gdyż ta należność była przedmiotem decyzji w postępowaniu administracyjnym, którego dotyczyła skarga o wznowienie postępowania.